

יוצאים מן הטקסט פרקטיקות לקידום כתיבה

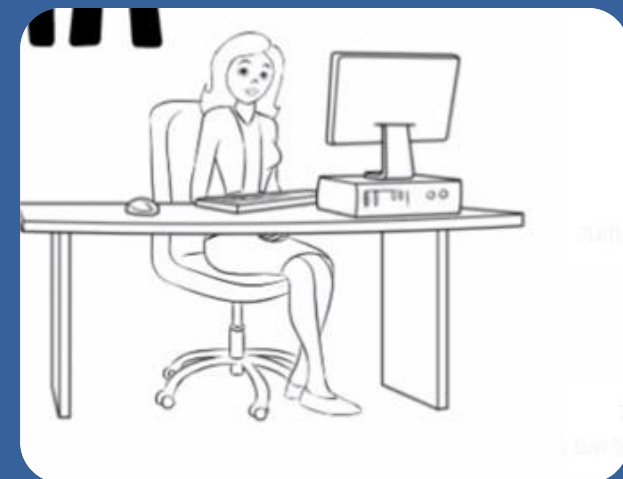
צוות יחידת היסודי
14.2.22, י"ג אדר א' תשפ"ב

מהי כתיבה בשבילי?

נסו דפיצור התקוות הידועות לעדן...
חלבו מה אמרה עדן המידה "כתיבה"
באותה התקווה?

מהי כתיבה?

הכתיבה היא כלי תקשורתי, המאפשר יצירת קשר
והעברת מידע.

הכתיבה מהווה מיומנות מורכבת ביותר, המבוססת
על אינטגרציה של יכולות לשוניות, קוגניטיביות,
תפיסתיות, ויזו-מוטוריות, מרחביות, רגשיות ועוד.

(אסתר טוב לי ויחיאל פריש, 2014)

תהליך הקריאה ותהליך הכתיבה
הם שני תהליכים מקבילים
השלייכים למסגרת קוגניטיבית
אחת, יצירת אינטגרציה בין תהליך
הכתיבה לתהליך הקריאה
ואדיש, מביאה לשיפור ודיאלוג
לש שני התהליכים.

אמצעי תקשורת
לשיתובות
העבודה והחברה
(טכנולוגי או ידני)

חשיבות הכתיבה

הכתיבה מסיעת לעמדה-
לעבודה המידע, לארגון
החשיבה, להרחבת הידע
ואחסון בזיכרון בצורה
יעילה.

הכתיבה מטפחת
את הדמיון העצמי
לשיתובות

(שרה האופטמן; אסתר טוב לי ויחיאל פריש, 2014)

שתפו בצ'אט-

מה חוסם אותי מכתיבה?

חסמי כתיבה

אין לי חשק..

אין לי מה לכתוב..
אני לא יודע..

אני כותב לאט

קשה לי להתרכז..
הרעש מפריע לי..

הכתב שלי לא יפה

קשה לי לזכור את
המילים

אני מתעייף מהר..

קשה לי להעביר את
המחשבות שלי..

מה יגידו עליי

קואב לי ביד כשאני
כותב..

תכנון וארגון

הערכה ובקרה

עיבוד מידע: קידוד ואיחסון מידע, איחזור והבנייה של ידע.

איות וגרפיקה

ויסות

זיכרון עבודה

קשב וריכוז

תרגום

תפקודיים קוגניטיביים- ניהוליים

תפקודים לשוניים - תקשורתיים

ידע פונולוגי

ידע מורפולוגי

אוצר מילים

ידע תחבירי

ידע סמנטי

ידע פרגמטי

ידע קודם (עולם)

ידע ארגוני (למשל בכתיבה של סוגות שונות)

ניסוח שיח כתוב (להביע רעיון בצורה ברורה).

אחיזת עפרון תקינה

עיצוב תקין של אותיות

תיאום עין יד

יציבות גוף סבירה, תכנון תנועה

התארגנות במרחב הדף/המחברת

שליטה על השרירים ביד

קצב כתיבה תקין

ויסות

הפעלת כוח סביר, הפרדת תנועות

מיקוד עיניים, מעקב וסריקה

תפקודים מוטוריים- תפיסתיים- חושיים

תפקודים רגשיים

ויסות רגשי

מוטיבציה

תחושת מסוגלות

עצמאות בכתיבה

כתיבה מתוך נאה

עבודה על הכתיבה בערוצים שונים

רגלי

קאנטייב-ניבא

עלון

חול-מאטורי-תפיסת

תקלורת

דגשים

למידה בחברותא

פרקטיקות יישומיות לקידום הכתיבה

מקריאה לכתיבה...

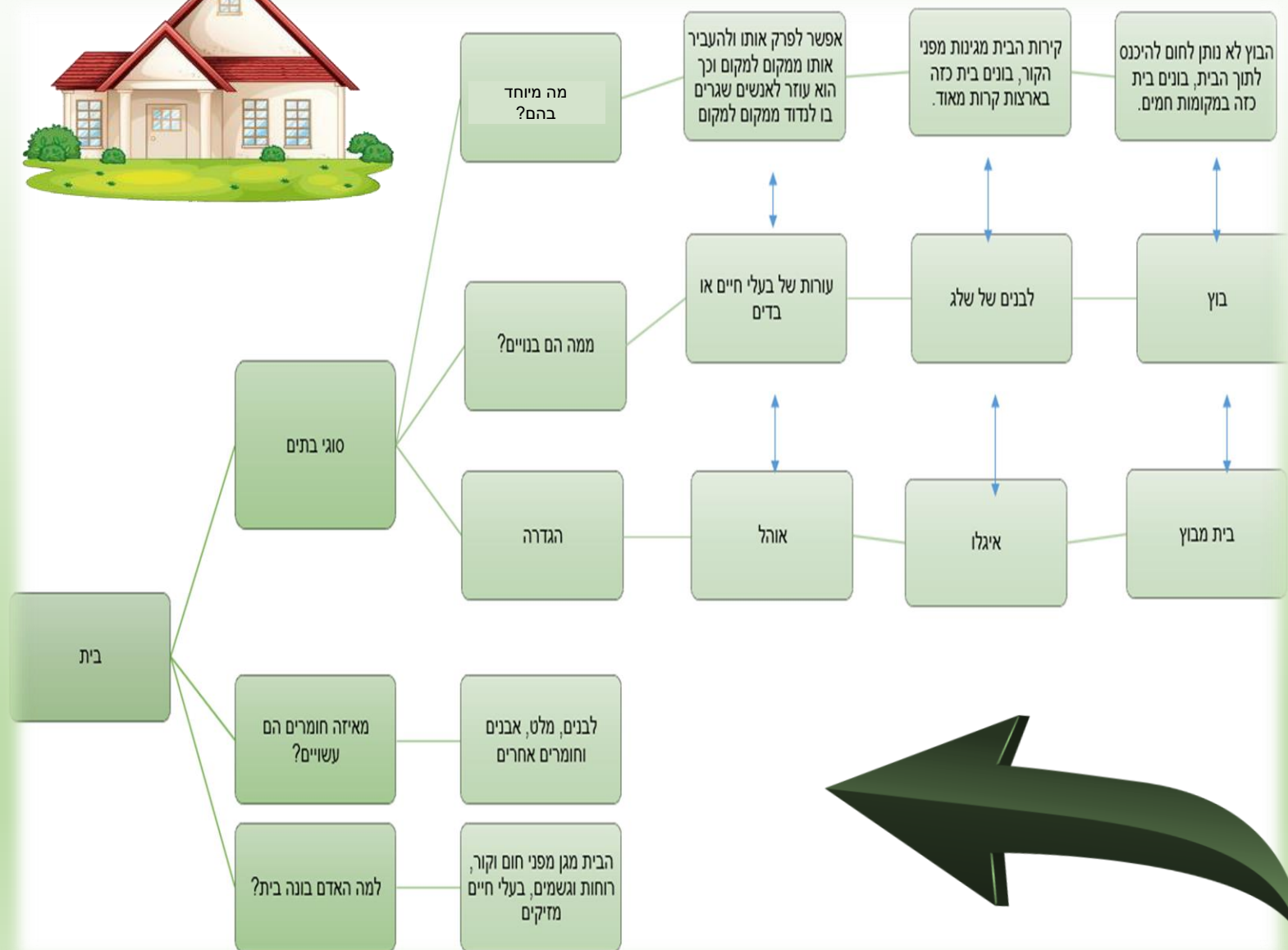
כיצד כלים לארגון מידע

(מפות חשיבה, תרשימי זרימה..)

מסייעים לנו לפיתוח הכתיבה?

מטקסט למפת חשיבה

בתים

בני אדם בונים בתים כדי להגן על עצמם מפני חום וקור, רוחות וגשמים, וגם מפני בעלי חיים מזיקים. בתים רבים בעולם בנויים מלבנים, ממלט ומאבנים, אבל יש בעולם גם בתים שבנויים מחומרים אחרים.

במקומות רבים בעולם בונים בתים מבוץ. בתי בוץ מתאימים למקומות חמים מאוד ויבשים, מפני שהבוץ אינו נותן לחום להיכנס פנימה.

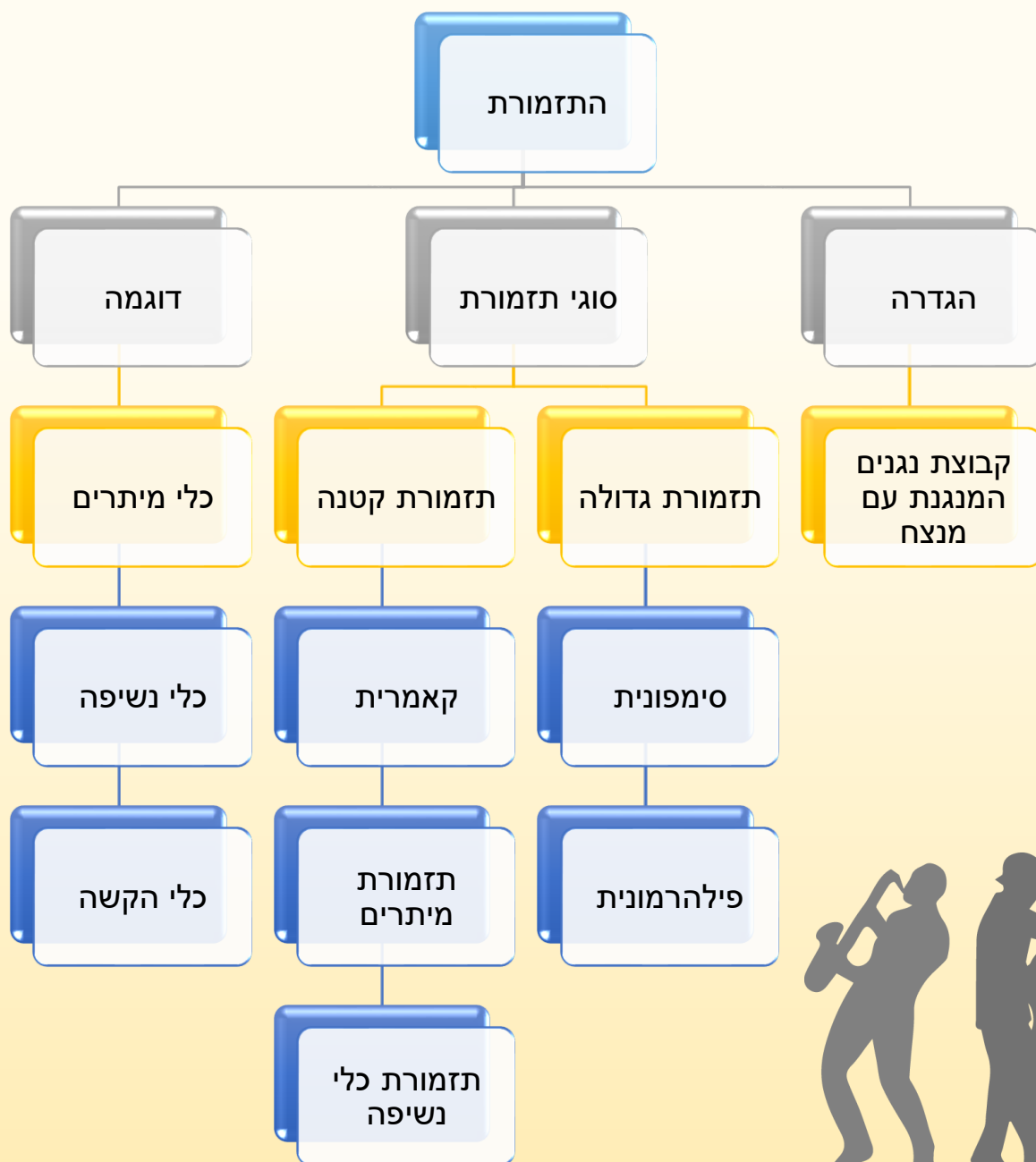
יש אנשים שגרים באוהלים. האוהל הוא בית שעשוי מחומרים שונים, למשל: עורות של בעלי חיים או בדים.

הרבה אנשים שגרים באוהלים מגדלים בעלי חיים כמו עזים וכבשים. הם נודדים ממקום למקום כדי לחפש מזון לבעלי החיים שלהם. האוהל מתאים לאנשים האלה, כי אפשר לפרק אותו בקלות ולהעביר אותו למקום אחר.

האסקימואים גרים בארצות קרות, ובונים את ביתם מלבנים של שלג. הבית הזה נקרא איגלו. בתוך האיגלו חם יותר מאשר בחוץ, מפני שקירות השלג שלו מגנים מפני הקור.

התזמורת

תזמורת היא קבוצה של נגנים, קטנה או גדולה, המנגנת בצוותא תחת שרביטו של מנצח. לתזמורת גדולה, מאלו שאת צליליהן אנו שומעים באולמות קונצרטים, ברדיו, בטלוויזיה ובתקליטים, קוראים לפעמים גם בשם **תזמורת סימפונית**. אין פירושו של דבר, שתזמורת כזאת מנגנת סימפוניות בלבד, אלא שגודלה וההרכב המגוון של כליה מאפשר לה לנגן גם סימפוניות רבות-משתתפים. שם מקובל אחר לתזמורת גדולה הוא **פילהרמונית**, שפירושו המילולי "חובב הרמוניה" או "חובב מוזיקה".

מלבד תזמורות גדולות כאלה, יש גם הרכבים תזמורתיים קטנים יותר. **התזמורת הקאמרית**, שמספר נגניה כעשרים, בדרך כלל, והיא מכונה כך משום שגודלה מאפשר לה להופיע גם בחדר גדול (קאמרה – חדר בלטינית), מנגנת על פי רוב מוזיקה מהמאה השמונה-עשרה, אך גם יצירות מאוחרות יותר שנכתבו למענה. **בתזמורת המיתרים** יש כלי מיתר בלבד, וגם לה יש רפרטואר קלסי ומודרני. יש גם **תזמורות כלי נשיפה המנגנות מוזיקה ושירי לכת תחת כיפת השמים**.

כלי הנגינה בתזמורת

את התזמורת הסימפונית מרכיבות שלוש קבוצות כלים עיקריות: כלי המיתרים, כלי הנשיפה וכלי ההקשה.

כלי המיתרים הם הכינור, הוויולה, הצ'לו, הקונטרבס והנבל. אם כי בקבוצה זו יש חמישה כלים בלבד, הרי מספר נגניה הוא הגדול ביותר שבקבוצות כלי הנגינה בתזמורת. יש בה ארבעים כינורות המחולקים לשתי קבוצות: כינור ראשון וכינור שני, ארבע-עשרה ויולות, שישה-עשר עד עשרים צ'לואים ושמונה עד שנים-עשר קונטרבסים. נבלים יש בדרך כלל שניים.

קבוצת כלי הנשיפה מורכבת מכלי נשיפה מעץ ומכלי נשיפה ממתכת. ביניהם מספר נגני כלי הנשיפה לעשרים וחמישה בקירוב. כלי הנשיפה מעץ הם החליל, האבן, הקלרן והבסון. בקבוצת כלי הנשיפה ממתכת מצויים החצוצרות, הקרנות, הטורמבונים והשופרים. קבוצת כלי ההקשה היא המגוונת ביותר: תוף הדוד (הטימפאני), הגונג, המצל, השול, הטמבורין, תופים מסוגים שונים ורעשנים.

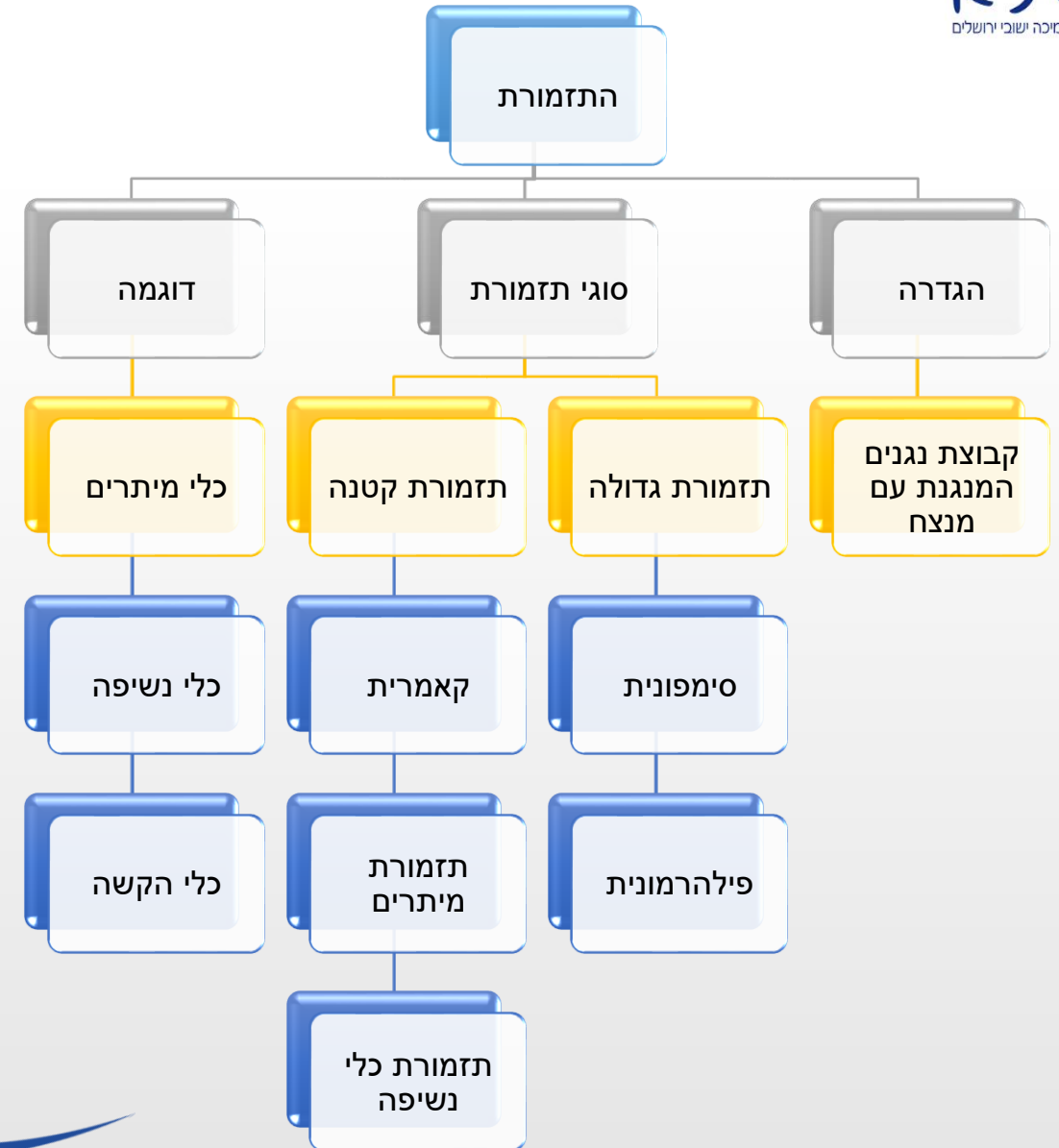

טקסט התזמורת - מפות חשיבה של ילדים שונים

מחפת חשיבה לכתיבת סיכום

פתחמורת פ'א קבוצה ללל ענ'ס לל מנצח
יללל סוג'ס לל תלמורות -
תלמורות גבולות, תלמורות קטנות.
פתחמורת פ'ס'מ'ש'נ'ת פ'א תלמורת גבולות,
ללמ'ת'ת'ת פתחמורת פ'ק'א'מ'ר'ת פ'א תלמורת
קטנה..... וכו'

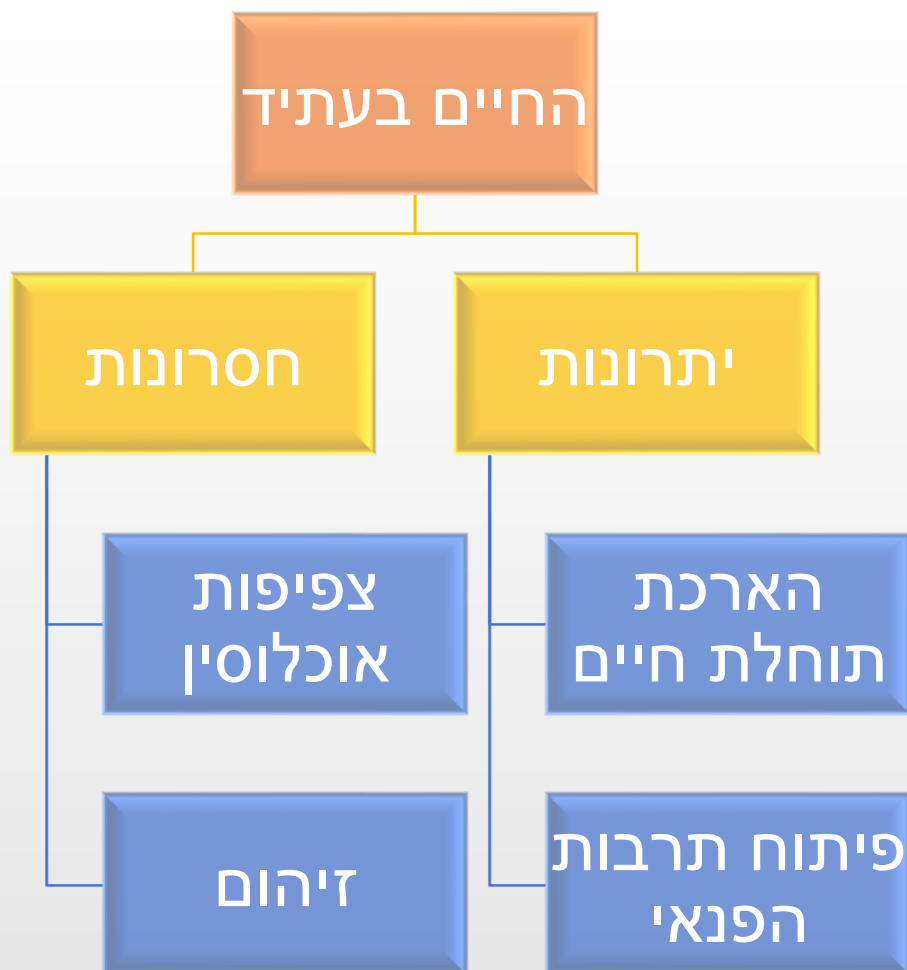
מטקסט לכתובה טיעונית באמצעות מפת חשיבה

איך ייראו החיים בעתיד?

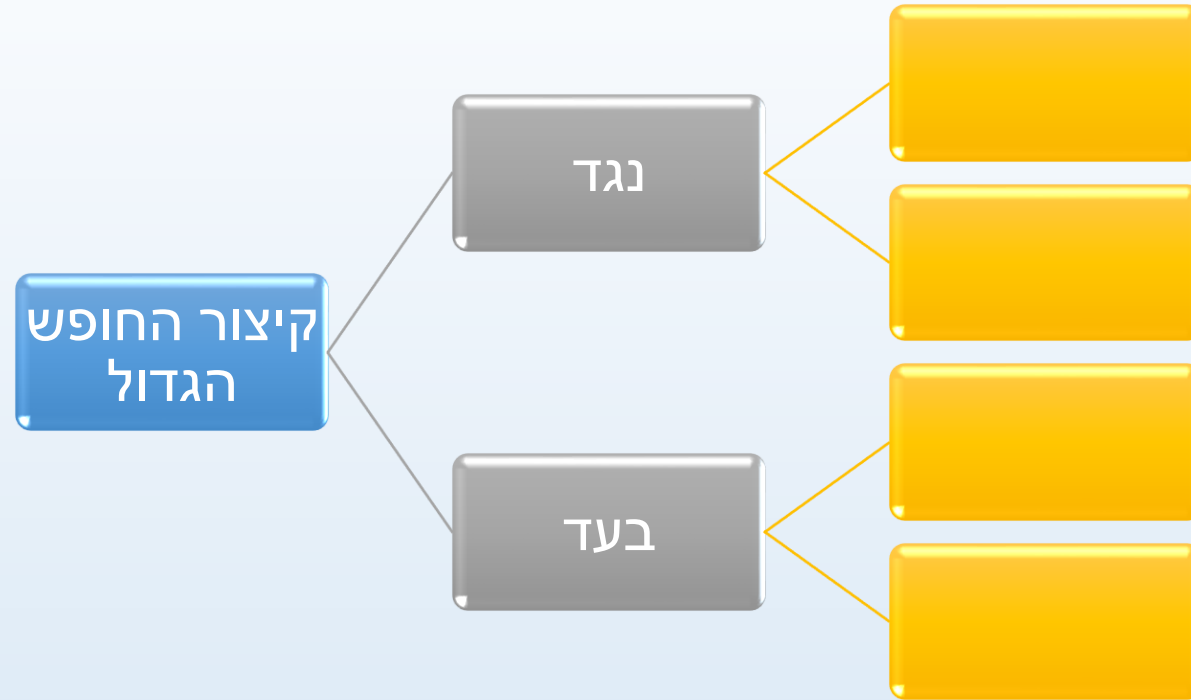
מדע העתידנות הוא מדע המנסה לצפות את העתיד לפי ההווה. מדעני העתידנות סבורים, שבעתיד תוחלת החיים תהיה ארוכה מאוד: ייתכן בהחלט, שאנשים יחיו עד גיל 110 ואפילו יותר. גיל היציאה לגמלאות (לפנסיה) יהיה בוודאי לאחר גיל 65. במצב זה הנושאים העיקריים, שיעסיקו את האנשים יהיו איכות החיים ופיתוח "תרבות הפנאי". גם במדע הרפואה יהיו שינויים והתפתחויות: ימצאו תרופות למחלות רבות, וינתנו חיסונים יעילים נגד מחלות שעדיין אין להן תרופה.

מצד שני, העלייה בתוחלת החיים הארוכה תגרום לבעיות חדשות. בגלל הגידול העצום באוכלוסייה (מספר האנשים בעולם) הערים יגדלו בצורה משמעותית, ויהפכו ליישובי ענק. העולם עלול להיות צפוף ומזוהם והרעב יגבר.

החיים והטכנולוגיה בעולם העתידי יהפכו את חיי היומיום של האנשים לקלים ונוחים יותר. אך האם הם יהיו מאושרים יותר?

כתיבת טקסט טיעוני בעזרת מפת חשיבה

שימוש בתקשוב ככלי לפיתוח הכתיבה

צוקף חסמי כתיבה

מלשר את פמאטיה ציפ

פלצמה ופיתוח תחולת מסוגלות

יצירתיות

תרגול שימוש בכלים מתוקלבים

כתיבה מחוץ לקופסה – כלים דיגיטליים ליצירת מפות חשיבה

Mindminster – מפת חשיבה משותפת

לוח פתקיות (linoit)

Padlet - לוח שיתופי

יצירת מפת חשיבה במצגת פאוור פוינט (שימוש בsmart art), או בקובץ word,

כתיבת עבודת חקר

שלב א' - שאילת שאלות על הנושא שנבחר

כיצד הכלב
עוזר לאדם?

מה התנאים
הנדרשים
לגידול כלב?

כמה פעמים
ביום אוכל
הכלב?

האם ישנם
כלבים
מסוכנים?

שלב ב' - ארגון השאלות על פי נושאים

מזונו

- מה אוכל הכלב?
- כמה פעמים ביום הכלב אוכל?
- האם הכלבים טורפים?

אורח חייו

- איפה הכלב ישן?
- כיצד הכלב עוזר לאדם?

סוגי כלבים

- כמה סוגי כלבים יש?
- האם הכלבים טורפים?
- כמה שנים חי כל סוג?
- האם הכלבים מסוכנים?

מבנה גופו

- כמה שיניים יש לכלב?
- האם לכל הכלבים יש זנב?

היריון ואורך חייו

- כמה גורים בכל המלטה?
- כמה זמן נשך היריון?
- כמה שנים חי כלב?

כתיבה מחוץ לקופסה – כלים דיגיטליים לכתיבת עבודת חקר

נושא אישי במצגת או בשימוש ב CANVA

מחולל עיתון דיגיטלי באתר יזיו

יצירת ניזולטר דיגיטלי ב smore

מחולל קומיקס- באתר storyboardthat

אוהבים להתווכח?

בואו ננצל זאת לטובת הכתיבה...

ספורט הוויכוח הוא דיבייט..

מה צריך?

- לפחות 3 אנשים- 2 דבייטורים ושופט או/ו 2 קבוצות וקהל.
- נושא
- כל משתתף מקבל "צד" שהוא מייצג
- להחליט כמה זמן כל צד ידבר.. (5 דקות)
- להתכונן לוויכוח- לרשום 3 סיבות למה הצד שלכם צודק (קישור למחווה)
- טיימר- קדימה! כל דבייטור מדבר ומנסה לשכנע..
- חשוב מאוד! ויכוח מתורבת
- אם רוצים סבב נוסף
- בוחרים את הדייבטור המוצלח

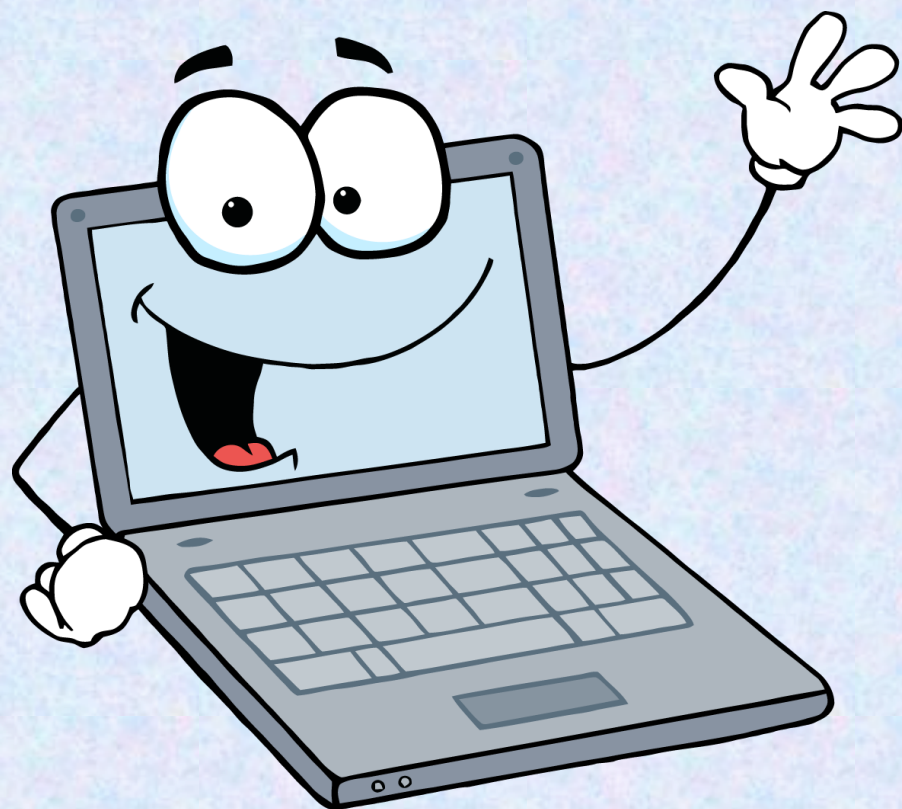
נושאים לדיבייט

- מה עדיף, חתול או כלב?
- האם נימוסי שולחן חשובים?
- מריבות בין אחים - האם זה דבר טוב או לא?
- גני חיות - טוב או לא?
- מכשירים סלולריים לילדים – בעד או נגד?
- השתתפות ילדים בתוכניות ריאליטי – טוב או לא?
- מה עדיף, למידה עצמית מרחוק או למידה בכיתה?
- האם צריך לאסור להכניס לבית ספר אוכל לא בריא?
- בעד ונגד תלבושת אחידה בבית ספר

כתיבה מחוץ לקופסה – כלים דיגיטליים לחיזוק הבעה בעל פה

טיימרים מקוונים לשימוש בדיבייט ולשימושים נוספים

דמויות דיגיטליות - VOKI

החמודות

אכמודוט

עיוור

עיבר

כיצד נסייע? נדבר פסיכופדגוגית ומטה לשונית..

התלמיד כתב החמודוט- מה נעשה ?

ה' הידיעה,
אותיות השורש
ואימות הקריאה

תחושת
יכולת

נראה לו מה הוא יודע?

ינסה למצוא בעצמו את הטעות ואת
החוק

מה משותף במילים:

בובות, ילדות, נסיכות, מכוניות

התלמיד יתקן לבד את הטעות וימליל
אותה

כל ההתחלות
קשות..

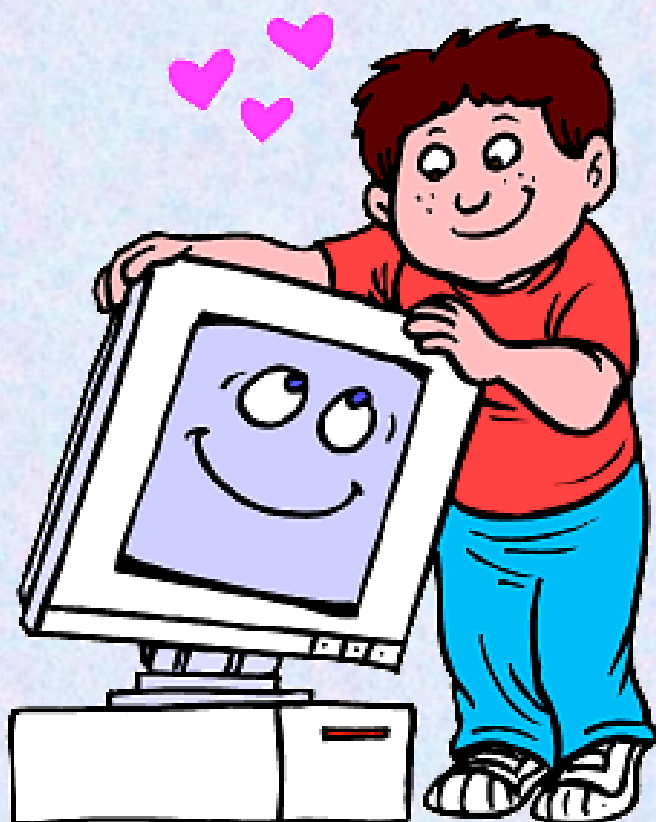
מציאת ביטויים, שירים, סיפורים,
משחקים לזכירת החוק + ציור החוק

מה עושות
האיילות בלילות?
הן עוצמות את
עיניהן הגדולות.
הן שולבות את
רגליהן הקלות,
ישנות האיילות
בלילות

כתיבה מחוץ לקופסה – כלים דיגיטליים לשיפור הכתיב

משחקים מוכנים / יצירת משחקים בwordwall

האתר של אורי אלון- יצירת מצגות משחק שונות

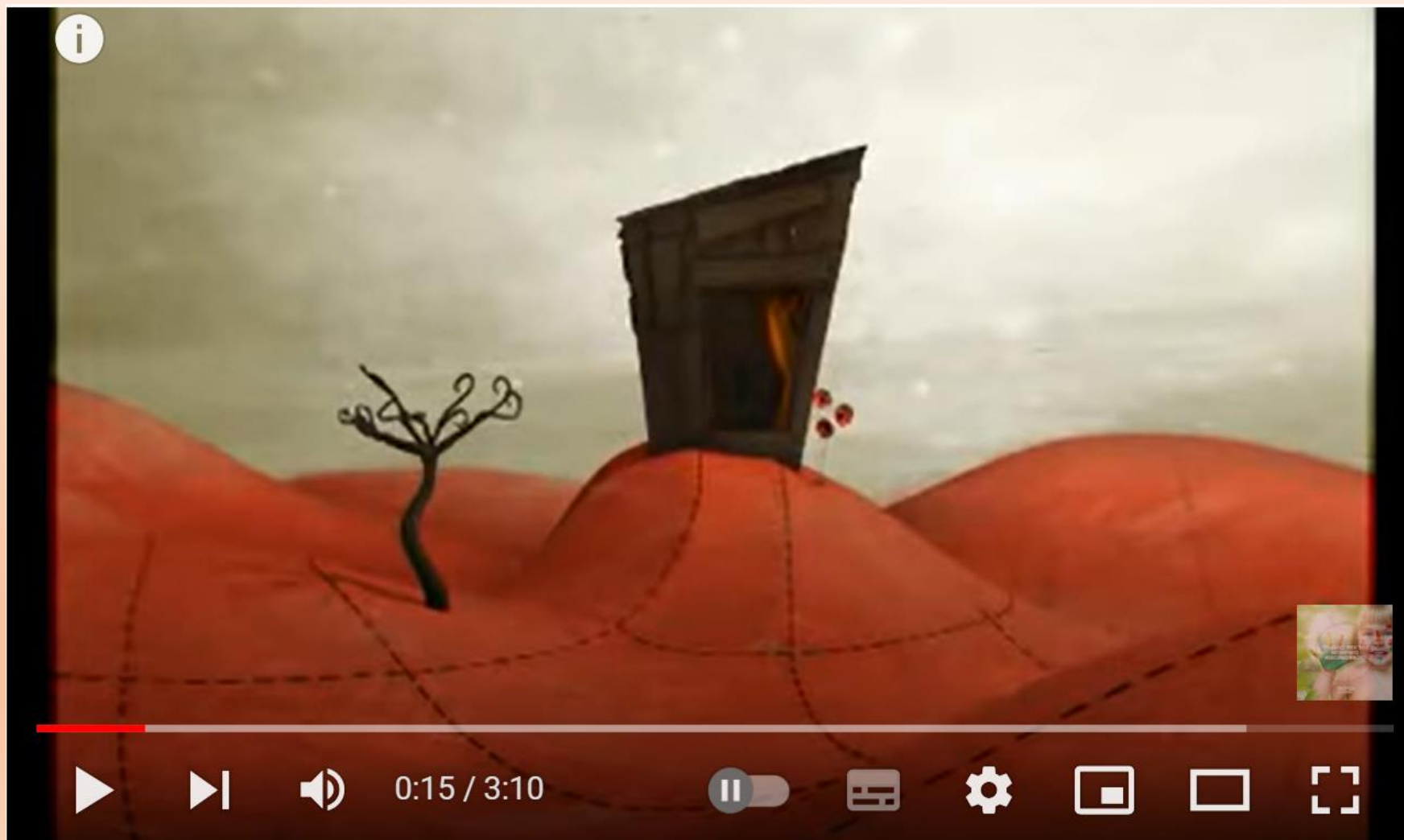
אהבה צרופה/ טלי וייס

בְּדֶרֶךְ לְכַתִּיבַת שִׁיר רָצוֹת הַמַּחְשָׁבוֹת
שְׁאֵלוֹת מַצְטָבְרוֹת
מְנִסּוֹת לְשִׁבַּשׁ אֶת זְרִימַת הַכְּתִיבָה
אָבֵל אָנִי, בְּסֶךְ הַכֹּל רוֹצֶה שׁוֹנָה שֶׁל שִׁירָה
לְרַגֵּעַ מִנִּתְקַת אֶת חוּט הַמַּחְשָׁבָה
מֵאֲפָשֶׁרֶת לֵיד לְכַתֵּב מָה שֶׁהִיא רוֹצֶה
הָרִי בְּסוּפוֹ שֶׁל דָּבָר שִׁיר אֵינוֹ מַדַּע
אֶלָּא פְּרִי יִצִּירָה
אֲמָנוֹת לְשִׁמָּה.
פֶּתְאִם נִפְתַּח חֲלוֹן, נִפְקַחַת הַתְּבוּנָה
הַלִּירִית בְּנִשְׁמָה.
הַשְׂרָאָה שֶׁל רָגַע
שְׁאִין נָתַן לְשַׁחֲזָרָה
אָבֵל אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ אוֹתָהּ
עַד שֶׁהִיא מִתְהַפֶּכֶת בְּתוֹכָהּ.
הַשִּׁיר שֶׁבְּתוֹךְ הַשִּׁיר הוּא גִּלּוּי
בְּהַקְשָׁבָה לַמּוֹזִיקָה הַפּוֹרֶצֶת מִן הַשׁוֹנָה
וּבֵין הַשׁוֹרוֹת אֶל תּוֹכָהּ,
זוֹ שִׁירָה בְּהַתְגַּלְמוּתָהּ – אֶהְבָּה צְרוּפָה

(דעת, 43)

לסיום...

ניפגש במפגש למידה הבא ב.9....

קהילה מקצועית לומדת - מורות שילוב
 שמחות להזמין לשלושה מפגשי למידה בזום:

מתודות לקידום קריאה

יום שלישי | 18.1.22 | שעות 14.00-15.30

פרקטיקות לקידום כתיבה

יום שני | 14.2.22 | שעות 14.00-15.30

SEL - מה זה? למה וכיצד?

יום רביעי | 9.3.22 | שעות 14.00-15.30

מצפוח לראותו רוח נצר חיו ליומנו וצפוח יחידת הומודי